

Правозахисна діяльність органів прокуратури

Монографія Іскендерова Е.Ф. огли виконана в рамках дослідження "Розробка та удосконалення чинного законодавства щодо зміцнення правозахисного потенціалу судів, органів прокуратури та інших правоохоронних органів", яке здійснювалося у Національному університеті "Одеська юридична академія", і являє собою комплексне наукове дослідження теоретичних та практичних проблем здійснення прокуратурою правозахисної діяльності.

В роботі проаналізований стан наукових розробок та висвітлено методологію дослідження правозахисної діяльності прокуратури, розглянуто роль прокуратури в системі державного правозахисту та основні аспекти взаємодії з недержавними правозахисними інституціями.

Для наукових і практичних працівників, аспірантів, студентів ВНЗ.

УДК 347.963 (477)

ББК 67.72

И 86

Рекомендовано до друку Вченою радою

Національного університету «Одеська юридична академія»

(протокол № 1 від 28.08.2013 р.)

Рецензенти:

Долежан Валентин Володимирович, доктор юридичних наук, професор кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Одеська юридична академія»;

Аленін Юрій Павлович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Іскендеров Ельчін Фірдовсі огли

И 86 Правозахисна діяльність органів прокуратури : монографія / Ельчін Фірдовсі огли Іскендеров. – Одеса : Фенікс, 2013. –244 с. ISBN 978-966-438-788-7

Монографія Іскендера Е.Ф огли виконана в рамках дослідження «Розробка та удосконалення чинного законодавства щодо зміцнення правозахисного потенціалу судів, органів прокуратури та інших правоохоронних органів», яке здійснювалось у Національному університеті «Одеська юридична академія», і являє собою комплексне наукове дослідження теоретичних та практичних проблем здійснення прокуратурою правозахисної діяльності. В роботі проаналізований стан наукових розробок та висвітлено методологію дослідження правозахисної діяльності прокуратури, розглянуто роль прокуратури в системі державного правозахисту та основні аспекти взаємодії з недержавними правозахисними інституціями. Ключове місце в роботі посідають питання щодо дослідження проблем реалізації правозахисної діяльності прокуратури в межах її наглядових та ненаглядових функцій. На базі проведеного дослідження сформульовані основні положення і пропозиції з вдосконалення законодавства та практики його застосування, спрямовані на підвищення ролі прокуратури в механізмі правозахисту. Для наукових і практичних працівників, аспірантів і студентів вищих юридичних навчальних закладів.

УДК 347.73(477)

ББК 67.4

© Іскендеров Ельчін Фірдовсі огли, 2013

© Оформлення ПП «Фенікс», 2013

ISBN 978-966-438-788-7

Зміст

ПЕРЕДМОВА 5

**РОЗДІЛ 1. СТАН НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА ТЕМОЮ
ТА ЙОГО МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ**

1.1. Огляд літератури за темою дослідження 8

1.2. Методологічні засади та предмет дослідження 29

Висновки до розділу 1 42

**РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАВОЗАХИСНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ**

2.1. Державний захист прав і свобод людини і громадянина та місце прокуратури у цій системі . 45

2.2. Розвиток правозахисної діяльності прокуратури на теренах України (історичний аспект) 62

2.3. Поняття, зміст, основні напрямки та організація правозахисної діяльності прокуратури в Україні.. 77

Висновки до розділу 2 103

**РОЗДІЛ 3. ПОВНОВАЖЕННЯ ПРОКУРОРА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ
ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ
ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ**

3.1. Повноваження прокуратури при здійсненні правозахисної діяльності при реалізації нагляду за додержанням і застосуванням законів 107

3.2. Захист прав громадянина в порядку судово-прокурорського представництва: сучасний стан і перспективи розвитку 134

3.3. Характер і шляхи удосконалення застосування прокурором правозахисних повноважень у сферах кримінального провадження і виконання покарань 148

3.3.1. Діяльність прокуратури із забезпечення прав особи у досудовому кримінальному провадженні	149
3.3.2. Захист прокурором прав і свобод людини при підтриманні державного обвинувачення в суді	166
3.3.3. Прокурорський нагляд за додержанням прав і законних інтересів осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі	176
Висновки до розділу 3	187
Висновки	192
Список використаних джерел	199
Додаток	240

ПЕРЕДМОВА

Актуальність теми. У будь-якому сучасному цивілізованому суспільстві захист прав і свобод людини і громадянина є головним обов'язком держави. Для цього приймаються відповідні законодавчі акти, створюється система державних та заохочується діяльність недержавних правозахисних інститутів. Виходячи з концепції пріоритету захисту прав громадян, у правовій державі, якою Україну проголошено у ст. 1 Конституції України, має функціонувати ефективна правозахисна система. Із цією метою практикою вироблено два шляхи: створення в державі нових правозахисних інститутів та переорієнтація існуючих. В Україні обидва ці шляхи поєднуються. Новими правозахисними інституціями стали підсистема адміністративних судів, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений Президента України з прав дитини. Змістилися акценти в діяльності існуючих державних органів, зокрема, прокуратури, у бік захисту прав людини і громадянина. На теперішній час прокуратура посідає одне з провідних місць у вітчизняному правозахисному механізмі. Проте на теоретичному рівні й у практиці функціонування органів прокуратури України поки не вироблено єдиного розуміння щодо поняття та змісту її правозахисної діяльності. Все це обумовлює актуальність теми даної роботи. Обраний напрямок дослідження розвитку прокурорської системи України належить до числа пріоритетних.

Не можна сказати, що у минулі історичні етапи і періоди в умовах різних соціально-економічних формацій і політичних режимів правозахисна складова у діяльності прокуратури не була предметом дослідження науковців і прокурорів-практиків.

В Російській імперії, частиною якої була більша частина території України, цими питаннями переймалися такі дослідники, як О. Квачевський, А. Коні, М.В. Муравйов, Л. Таубер, І. Фойницький та інші. Їхні наукові дослідження тісно пов'язувалися із судово-правовою реформою 1864 року, яка стала важливою віхою на шляху демократизації суспільних від-

Перейти на сайт →